Ч. 227 (13.772). Львів, понеділок 27. серпня 1934. Poсztową opłatę opłacono ryczałtem РІК LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Українські руханково-спортові товариства

в Галичині колись і тепер.

(Перед посвяченням Лугового Городу.)

З нагоди посвячення Лугового Городу у Львові не від речі буде може подати скількість українських руханково-спортових товариств у Галичині перед війною і під теперішню пору, тимбільше, що ті цифри дуже багатомовні. Ось реєстр тих товариств *перед війною (в 1914 р.):* Січей — 900; Соколів і сокільських Січей — 886; Українських Січ. Стрільців 96; окремих спортових товариств ок. 10. Разом усіх товариств *1.892*.

По війні були вже ріжні фази в розвитку українських руханково-спортових товариств, був перед кількома роками й час, коли одна тільки Лугова Організація мала понад 1.300 своїх товариств у краю. Колиж Луги підпадали один по однім розвязанню, централя тих товариств у Львові в порозумінні з іще істнуючими Лугами перевела відому зміну статуту і від того часу лугові товариства виказують постійну тенденцію до зросту. Стан українських руханково-спортових товариств *під теперішню пору* такий:

Лугів на нових статутах 354; Лугів на старих статутах ок. 170; Соколів 450; Каменярів 159; окремих спорт. товариств ок. 30. Разом усіх товариств *1.193*.

До цієї цифри треба би додати якусь скількість (покищо невеличку) Кружків КАУМ, які саме тепер починають у нас основуватись у деяких околицях краю.

Із повищих цифр бачимо, що безпосередньо перед великою війною, коли нац. свідомість у нашому народі була ще розмірно не дуже сильна, було у нас значно більше руханково-спортових товариств, як тепер (1.892 проти нинішніх 1.193). З тих цифр бачимо теж , що нині найсильніша у нас Лугова Організація, яка начисляє кругло 524 своїх товариств, з того ок. 170 на старих статутах. Тому, що та організація находиться тепер у розгоні своєї праці, можна думати, що лугові товариства покриють у найкоротшому часі своєю сіткою весь наш край.

При кінці замітимо ще з сумом, що північно-західні українські землі (Волинь, Полісся, Підляша, Холмщина), простором і числом населення мало що менші, як Галичина, не мають у себе ні одного українського руханково-спортового товариства. Як виховується там українська молодь і чим вона дихає?

—o—

Німецьке воєнне летунство.

ПАРИЖ, 25. 8. ПАТ. „Журналь" приносить довшу статтю про німецьке летунство. Німеччина має тепер, читаємо, найкращі летунські порти в Європі і відповідну скількість спеціялістів механіків та пільотів. Теоретично Німеччина не має військового летовища, одначе німецькі цивільні апарати так будовані, що дадуться легко перемінити на військові літаки. Літаки Люфтганзи мають велику військову вартість. Нормальне озброєння апарату Юнкерса ˝ 52, складається з одної 20-міліметрової гармати, 6 скорострілів, 6 бомб ваги 100 кґ. і 18 бомб по 50 кґ. Апарати осягають швидкість 240 км. на годину. Часопис підкреслює, що французькі бомбові літаки мають тільки швидкість 140 км. на годину і можуть забрати далеко менше вибухових матеріялів. Літаки Юнкерс Ґ 38, якими буде послугуватися японська армія, можуть забрати 12 тон тягару і мають швидкість 185 км. на годину. Їх озброєння складається з 8 скорострілів і одної 20-центиметрової гармати. Часопис описує інші типи німецьких літаків, що можуть осягнути ще більшу швидкість і забрати далеко більше вибухових матеріялів. Крім того підкреслює незвичайну готовість німецького летунського промислу. Німеччина після 4 місяців від вибуху війни може продукувати місячно 210 літаків і 450 моторів. Потенціяльні сили німецького летунського промислу зростають з кожним місяцем.

—o—

Виборчий регулямін

до повітових рад.

Дня 22. ц. м. увійшов у життя новий виборчий регулямін до повітових рад. Повітових радних вибирають виборчі колеґії, зложені з радних і членів управи сільських громад та невиділених міст. Від кожної сільської громади і від міста, що має до 10 тисяч мешканців, вибирають виборчі колеґії по двох повітових радних, від міст до 15 тисяч мешканців по трьох, до 20 тисяч мешканців по чотирьох, вище 25 тисяч по 5 повітових радних. До важности виборів потрібна присутність половини плюс один законного числа членів даної виборчої колеґії.

Вибори до повітових рад є явні. На домагання пятої части присутніх на зборі членів виборчої колеґії можна перевести тайне оголошення. Вибори повітових радних заказує воєвода, який рішає теж про важність голосів. Кошти виборів поносить повітовий самоврядний уряд.

Оголошення виборчого реґуляміну вказує, що вибори до повітових рад будуть розписані в осені.

—o—

ЖНИВА

і їх цьогорічні висліди.

Львів, 25. серпня 1934.

Жнива вже покінчені, головні земельні плоди, себто збіжжя, вже дома. Нелегко було цього року зібрати його з поля, бо вічні дощі дозволювали лише прихапцем вихоплювати його до стоділ, тоді, як засвітило сонце та підсушило хоч дещо, бодай на кілька годин, поки пополудні знову впав свіжий дощ. Краще підсушувати на тоці попід стодолами... Багато зі збіжжя таки геть пропало.

Якіж загальні висліди сьогорічних зборів? Я мав нагоду саме при кінці жнив обїхати важніші збіжеві околиці краю та наочно оцінювати лількість і якість зборів, а також після повороту порівнювати свої помічення з напів офіціяльними статистичними даними бюра Рільничої Палати про подійсний стан. І мушу зазначити, що мої спостереження не відбігають від циферних даних бюра львівської Рільної палати, навпаки підкреслюють їх правдивість.

Озимину, себто пшеницю і жито нормально переорюють на 10—15 відсотків з весною, коли вона знищена всякими припадковими причинами. Але цього року пшениця і жито були такі знищені зимою і весняними посухами, що мусіли бути переорані у кожному з трьох воєвідств у значно вищому відсотку і так:

	Пшениця:	жито:
у львівському	35%	50%
у станиславівському	30%	45%
у тернопільському	40%	60%

Як бачимо, були це в озиминах значні втрати. Вони причинилися у краю до тривожних вістей про недорід, а то тим більше, що навіть у непереораних збіжжях через весняну посуху ріст соломи, а також трав на сіножатах був дуже мізерний.

На щастя відтак прийшли вогкі, до того теплі місяці і вони поправили значно рістню поправили оставшу озимину, яре збіжжа о-

кіпні (тут головна у нас бараболя) і трави. Солома в озиминах остала і на далі марна, але зерно поправилося і в порівнанні до соломи значно покращало. Але у висліді далеко не дорівняло вже минулорічним збіжжям.

Ще нема у Польщі зібраних даних з цьогорічних вислідів хоч у чужих краях вони вже е, бо система збирання їх у Польщі не наладнана як слід. Тому опремося на пробних омолотах у ріжних повітах Сх. Галичини і порівняємо їх з минулорічними зборами.

Показується, що пересічний збір з гектара представляється в метр. сотнарах ось так:

	Пшениця: р. 1933	р. 1934	жито: р. 1933	р. 1934
Жидачів	11.8	8.24	12.5	7.75
Калуш	9.2	6.7	8.8	5.6
Коломия	9.1	7.75	9.7	5.25
Копичинці	12.3	10.8	11.0	3.4
Станиславів	8.5	6.5	9.0	7.0
Стрий	11.8	8.3	9.6	8.2
Товмач	10.3	9.6	9.5	6.0

Як бачимо, озимина, ця поза бараболями основа нашого господарського дорібку для прожиплення і для здобуття грошей на всякі оплати, завела раз з весною а відтак при зборі. До того впав ще сильніше збір соломи, бо на прибл. 40 відс. менший від минулорічного. Є це великий удар в господарську спроможність хліборобства. Ще пшениця сяк так дописала. Але жита у нас нема. Тому вже сьогодні настав великий попит за житом на засів на цілому Поділлі та у всіх ін. сторонах краю, тому й ціна його у порівнанні до других родів збіжжя сильно піднялася.

Діється це саме тепер, коли подажа збіжжя на ринках найбільша. На підставі статистичних помічень у нас рільництво дає на ринок найбільше збіжжя зараз після жнив. Очевидно є це час найменше корисний для продажі. Але конечний, бо в часі „після жнив" змушений рільник виконувати найбільшу часть своїх грошевих зобовязань. Тоді продається до 35 відсотків запасу призначеного на продаж і тоді ціна найнижча. Але цього року у нас явище зовсім інше, бо саме після жнив ціни не то не впали, навпаки держаться так як були, на перелнівку, а ціна жита ще пішла вище. Є це явище, що промовляє небезпекою: чим засіяти, чим виживити родину цілий рік аж до нового, чим оплатити довжні зобовязання і податки. Що правда повинні зародити цього року бараболі, оскільки через слоти не зачнуть гнити. Але самими бараболями годі вижити, тай бараболі не є товаром до масової продажі на віддаль. Їх запас може обнизити ціну до мінімум, а при сьогоднішніх дорогих перевозових тарифах залізничих годі буде їх виміновати на збіжжя при його звищці цін.

У таких випадках приходять з допомогою уряди, а саме достосовуванням перевозових тариф, допомогою в улекшенні достав добірного сівного насіння, а навіть, як це конче потрібно для околиць сильніше діткнених неврожаями, допомогами для господарських організацій в доставі дешевших запасів поживи.

Чи уряд це зробить у нас цього року, годі сьогодні сказати, тим більше, що досі ще про те ніде не говориться. Вакації! А збіжеві ціни вже роблять собі герці, завдяки розпаношеним спекулянтам, раз на звишку, то знову на знижку.

У цьому випадку обовязком Польських Закладів Збіжевого Промислу т. зв. Пезетів, запобігти своїми інтервенціями збіжевим спекуляціям всіляких елементів. Вони й покликані до праці в цьому напрямі. Не повинні Пезети допускати до того, щоби жито коштувало в осені 1933 р. 17 зол., в травні цього року вже лиш 8 зол., а зараз після зборів знову 17 зол. На жаль Пезети призначені для інтервенції у здержанні вагань цін, хоча мають яких 120 міліонів золотих, не виказують належної енергії, так що ціни скачуть постійно на розгойданій спекуляції раз на „госсу", то знову на „бессу". Тому не диво, що Пезетам закидає хліборобство, що вони є тільки пасивним знаряддям у руках лихварської спекуляційної машинерії а не оборонцем хліборобських інтересів.

На жаль, ми не маємо на це все безпосереднього впливу. Зате наше хліборобство мусить само станути в своїй власній обороні перед визиском приватних спекулянтів, що розсілися по всіх усюдах і то тим більше, що має створений вже апарат до самооборони, свою хліборобську організацію. І кооперація приступає до діла.

М. Творидло.

Фашизм і фізичне виховання жіноцтва

РИМ, КАП. До Вічного Міста прибуло коло 3.600 учительок народніх шкіл, що мають відбути спеціяльний курс т. зв. четвертий національний приготовний курс, який зорганізувала на час літніх місяців Opera Nazionale Balilla для вчительок, яким передано фізичне виховання молодих італіок. Учительки, що прибули до Риму, походять з ріжних сторін Італії. Між ними находиться 150 черниць, які разом з іншими слухають викладів і приглядаються руханковим вправам.

Коли курс скінчиться, буде відкритий подібний курс для вчителів, а вкінці останній курс в якому возьме участь 6.000 професорів і вчителів середніх шкіл. Слід зазначити, що курси не є обовязкові, вони зовсім вільні, то значить учасники зголосилися добровільно, жертвуючи тим чином свої відпочинкові ферії. Італійське фізичне виховання дбає передусім за збереження гігієни, а фізичні вправи зберігають жіночу стидливість.

—o—

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 27. СЕРПНЯ 1934.

ПОЛТАВКА.

З пластового побуту на Закарпатті.

На 2. зїзді української молоді. — Тиждень у пластовому таборі.

Яких 2 годині перед Мукачевом, пів до 12. вночі, дістаємо в наш переділ вагону нових співподорожніх: одна або й дві селянські родини з трьома малими хлопченятами (7—8 літ). Всі святочно вдягнені, — навіть і діти вбрані у чудові, по мистецькому прикрашені киптарики. Мовчки придивляються до наших одностроїв.

„Сесе пластунки, не видиш?" — каже старий гуцул до блакитноокого хлопчини, що смикає його за червону стрічку на вишиваній сорочці. „Та ви з Праги?" — навязує розмову гуцул, дивлячись на наші відзнаки, вишиті на одностроях, на яких є слово „Praha" й число нашого пл. відділу. „Як увиджу тот наш тризуб, то бим скорше брав окуляри, абим май файно видів", говорить, придивляючись до тризуба на відзнаці. Оповідають, що теж їдуть на зїзд до Мукачева. Дітей навіть спати не клали, бо з вечора треба було вирушити. А чимало людей з їхнього села йде пішки, бо на машину немає грошей.

———

Годі описати вражіння зі зїзду в нас, 4-х пластунок з Праги! Перше величавий похід містом: чималу частину походу творили пластуни й пластунки Закарпаття. Стрункими рядами всі одним кроком... спільно всі — до одної мети!

Після походу, що його ввесь час, усю дорогу витали тисячі громадянства, йдемо на ділову частину зїзду: слухаємо реферати. По обіді під монастирем були виступи селянських хорів, оркестр, пластунів і т. ін. Та найліпшою точкою були народні танці під керовництвом відомого балетмайстра А. Кістя, учня славнозвісного Авраменка.

„Ой, як красно! Ой красно!" — увесь час повторювала старенька, вже беззуба бабуся в прекрасному гуцульському вбранні, що стояла між публикою поруч мене. „Щем такого файного не виділа... Ой кобим була трохи молодша!... Та никайте, никайте — но!" — в захопленні штовхала мене ліктем!

———

На другий день ідемо до табору (в Солочині коло Сваляви) разом із провідницею його сестрою „Паприкою", з якою я вже нераз таборувала. Як радісно витав наш зір річку Пінію, високі смереки й саме таборище! Табор — це цілорічна наша мрія; готуємося до нього вже в зимі. І нарешті ми тут!

Приїхали з кількома пластунами з Закарпаття перші. Є з нами кілька новичок. Приїхали надвечір, коли вже пізно було будувати. Варимо з товаришкою з Праги для всіх чай, а потім невеличким гуртом сидимо довкола першої ватри, і наш спів, під супровід ґітари, тихо лине нічною тишою.

А на ранок?

„Гартуймо наш юнацький дух!
Юнацьке гасло: воля й рух!"

співає закарпатське пластунство в свому гимні. Сокиру, пилу, лопату в руки, менше одягу, а більше соняшного проміння на тіло — так беремося будувати табор. Надвечір солодка втома й на руках мозолі свідчать, що ми не дармували! А скільки задоволення викликає погляд на ряд білих шатер і на все, що зроблено власними пластовими руками! На високій щоглі серед табору лопотить і вилискує на сонці жовтоблакитний прапор. Він ніби підноситься на словах пісні, що долітають до нього...

Перед днем Купала поставили (наїхали інші учасниці, і нас було вже більше) браму. Цілий день ішли приготовання до святочної ватри, що її мав улаштувати в цей день наш табор. Ось у цім шатрі роблять лямпіони з зеленого паперу, в іншім — гірлянди з жовтоблакитного паперу; там гурт пластунок плете віночки, а „хор неграмотних" вправляє новозложену жартовливу пісню про сокиру, що загубилася в лісі підчас будування табору... Я переслухую деклямації новичок та готую їх до ритмічних вправ, що вони будуть робити з віночками.

Увечері все готове. В присутности цілого дівочого табору й гостей: команданта й учасників хлопячого табору, запалюю ватру. „Щоби лише загорілася одним сірником", маю одно бажання. (Престіж пластуна чи пластунки вимагає, щоб ватру запалити одним сірником) Та не мушу боятися: ватра весело розгоряється. Командант проф. В. Бірчак відчиняє ватру святочною промовою. Говорить про те, що в давнину наші люди шукали на Купала чарівного цвіту папороті. І ми, пластунство, шукаємо того чарівного цвіту, що виявлений у пластовому законі: любов до всього рідного, лицарськість і почуття обовязку. Та ми щасливіші за наших прабатьків, бо наша золота квітка цвіте всюди, де лиш є справжнє пластунство. А найбільше вона якраз у пластовому таборі.

Наша громада має 12 точок. Є між ними і веселі і поважні. Найбільше успіху мав „хор неграмотних" під дириґентурою сестри Рінки. Усіх вчарувала майстерна гра на скрипці одної пластунки-вчительки*). Нашу програму публика нагородила рясними оплесками.

Кожна пластунка дістала лямпіон із свічкою в середині й усі, з піснею, рушили до ріки. Зелені лямпіони світили в нічній пітьмі, як якісь дивовижні жуки. Пластунки пускають на тихе, темне плесо річки різнокольорові віночки, запаливши на них свічечки. Річка з відблисками зелених лямпіонів вздовж берега й з освітленими віночками, що відпливають усе далі й далі, творить справді фантастичний і прекрасний образ.

День за днем лине в таборі, як бистрий птах. Минув тиждень чарівного життя на рідній землі й у такім рідним, близькім товаристві. Та мене манила мандрівка в гори, на запашні полонини й у дрімучі, співучі закарпатські ліси. На певний термін хотіла поспіти на місце, де мала бути наша стріча. Для мало котрого пластуна має слово „стріча", стільки чару й глибокого змісту, як для українського, коли зважимо поширеність ідеї Пласту серед нашої молоді й кордони, що нас розділяють...

*) Оповідала мені багато цікавого зі своєї практики сільської вчительки на Закарпатті. Так послали її вчити в одне село, де перед тим учив москаль. На першій годині співу каже дітям заспівати кілька пісень на власний вибір, щоби почути, що діти знають і забавить співати. „Барабан грімко б'є, наша рота стройно йде!" — починають усі враз співати. Розпитується ще в тій пісні говориться. Ще так-сяк повсякли її перше речення, а другого вже ніхто не тямить переказати. Лиш одна дівчина каже, на рона то потребі „Рота — тото писок, пані вчителько!"

Російський підголосок
про працю українців на Волині.

Волинь, 24. VIII. 1934. р.

I

Якийсь „Неро", кореспондент часопису „Русское Слово", що виходить у Вильні, в ч. 192 цього органу умістив „заліхвацький" фейлетон про українську Волинь під назвою „Конструктивна чи деструктивна праця українців".

Подібного характеру статтями й фейлетонами, що появилися в російській пресі за останніх кількананять років, можнаб добре напалити не одну піч.

У всіх той самий московський підхід до української справи, природній Валуєвим, Столипіним, Будьонним, Постишевим і керманичам Чеки та ГПУ. Те саме знання предмету, відоме з байки Крилова про „Півня й діямант". Та сама фільософія, добре всім знана з другої байки про „метафізика" та його „вервіє". І та сама Пушкінська надія, що слов'янські „струмки зіллються у русскому морі".

А крім усього цього ще й властива подібним російським політикам поведінка. І це найбільше характеристичне: Слово людське для його окреслення заслабе. Хіба, що — пластичний образ. Пригадується мені власне такий образок.

Спинилося військо в українському селі. Один солдат зайшов до хати. Розсівся біля стола, за яким обідала селянська родина, і починає:

— І я їсти хочу!

Без запрошення й згоди бере все, що є на столі. Та ще гукає на господиню, щоби подавала більше та ще краще. Для дітей уже нічого не залишається. Господиня натякає йому, що, мовляв, не повинен кривдити її дітей. Тут-то й починається лайка. Його просять вийти з хати, — ще сильніше лається. Врешті лягає, ноги на стіл та жене геть з хати господарів, щоб йому не перешкоджали. А на спротив господаря лякає:

— Сотського покличу! Каманділру поскаржуся! До самого ґенерала донесу!

Це — сама природа. А вона, як віспа: не сходить з обличчя й освічених людей навіть тих, що пишуть фейлетони, напр., до „Русского Слова" та ще під латинським псевдонімом. А може цей псевдонім найбільше відповідає моралі автора?

II.

У фейлетоні є все, що відповідає його природі та вихованню:

„Ми занадто добре знаємо їх (українців), — каже він, — бо ми мали можливість пережити й оцінити й „ясновельможного гетьмана", й Петлюру, й всяких батьків та отаманів".

„Звичайно, „Діло" і Українська Парляментарна Репрезентація, — продовжує — приняли постанову, що осуджують діяльність ОУН, заявляючи, що чини цієї орґанізації утруднюють, а то й зовсім руйнують українські культурні, господарські та політичні орґанізації. Звичайно, УНДО має рацію, коли не бажає відповідати за чини ОУН. Ще незабутній чехівський *„злочинець"* Денис Григорев сказав, що „брат за брата не відповідає".

Бачите, який дотепний натяк, цілковито в русскому стилі! Але для русского „Неро" натяків замало, таксамо, як і для того солдата в українській хаті. Головне — приголомшити й закінчити „доносом ґенералові".

„Щодо конструктивної роботи українських культурних, господарських і політичних організацій, — дозвольте нам мати свою думку", — так починає він свій донос.

А якже! Всі попередники автора від суздальських руїнників Києва й України до сьогоднішнього Постишева й „іже з ним" мали про наше життя „власну думку". Чомуж не мати її авторові!

І на підтвердження цієї думки проти УНДО та Української Парлям. Репрезентації він наводить приклади з діяльности волинських... *сельробів*. Так, сельробів! Це не жарт. Наводить вибрики поодиноких сельробівців, про які давно вже подавала вістки українська національна преса. І закінчує — інцидентом Скрипника в рівенському соборі...

А з усього цього робить висновок:

„Розсадником цих настроїв виявлялися нерідко „Просвіти", українські кооперативи, комітети УСО й інші подібні орґанізації".

А деж тут УНДО чи Укр. Парлям. Репрезентація, обрана членами УНДО та його симпатиками? Чи може вона тут тому, що всеж Муравйов-Вешатель відправляв на шибениці і невинних людей за чини поодиноких осіб? Але, щоб було вкліб, згідно з цією засадою Муравйова й п. „Неро", „ясновельможний гетьман, Петлюра, батьки та отамани" карали всіх росіян за поодиноких ворогів України? Може авторові й не довелосяб писати фейлетони? Та на щастя тих, що сьогодні затроюють українське життя на Волині, та дописувачів до часописів, українцям була й є чужа подібна мораль.

III

Знаючи добре природу панів „Неро", знаємо й їхню мету: „донести ґенералові", наклепати на українські організації, накликати на них караючу руку лише для того, щоби знищити їх і очистити дорогу московщині.

О, цю здібність своїх земляків теж добре знав Крилов, коли закінчив свою байку про кровожерливого вовка словами:

„Ти винен уже тому, що хочеться мені їсти" — хочеться мені тебе, український народе, нищити так, як нищили тебе мої батьки й діди сотні років.

Теж природа! Коли руки короткі — доносити. Може хто інший зїсть. П. „Неро" пише доноси на „головарів" і „вдохновителів" (і то анонімово!) — може, шукаючи винного, таки знищать їх усіх. Робить він наступ і донос і на священиків і то в такій брутальній формі:

„Та частина духовенства, яка перейшла в український табор, осуджена на недовіря..." Отже згідно з моралю автора, "хапай їх і не пущай".

Словом, знову таки пригадуються слова Крилова: нехай українці й „моє ослінoе копито знають" Сьогодні над українцями хмара. Чомуж не копати їх цим копитом направо й наліво?

Але й цього мало.

Вичитавши десь слова Ів. Власовського, що в церковному питанні українці будім-то користаються підтримкою влади, русскій „Неро" з „Русского Слова" бере на себе ще ролю ментора влади (щоб не сказати аматора конфідента) й отак повчає:

„Це значить, що влада не бачить тої небезпеки, яку скриває в собі український рух..."

„Смердяковщина" в цілій своїй гамі!

І чи можна після того дивуватися, з одного боку, тій дикій орґії, яку жменька росіян улаштовує в українських церквах на Волині (в Рівному, а дня 19. VII. ц. р. в луцькому соборі, — демонстрація проти проповіді українською мовою), та тій ненависти, яку росіяни самі сіють до себе в українських масах?

Senex.

Конспірація в середніх школах
і її наслідки.

(З нагоди початку шкільного року.)

В останньому числі „Мети" появилася стаття на одну з найболючіших і на жаль найменш прилюдно порушуваних тем. Передаємо суттєву її частину тому, що — як видно зі змісту — автор тієї статті знаменито зорієнтований у справах середнього шкільництва та зокрема у внутрішних відносинах в українських школах. Стаття, позбавлена всякої пустої фразеольоґії, пригнічує трагічною вимовою цифер і фактів, на які покликується. — Прим. Ред.

„...Здається не багато українських громадян, не багато українських батьків здає собі справу з того, що сьогодні найважнішою проблемою українського шкільного життя, яку слід саме з нагоди початку шкільного року розважити, це проблема націоналістичної конспірації на терені української школи, це справа недопущення тієї конспірації поміж молодь. Не виховання, навчання, організація школи, не справа допомоги бідній молоді, фреквенція, бурси, доживлювання, себто не те, що турбує кожний нарід, висувається в нас на чоло турбот „з нагоди початку шкільного року". Висувається з цієї нагоди справа політичної, підземної орґанізації серед молоді! Справді, хворі, патольоґічні відносини!

Сказане не є перебільшенням. Ось кілька фактів. Перенесення останків ІІІ. держ. української жіночої семинарії у Львові до польської, себто її передчасна ліквідація і неотворення на її місці ніякої іншої школи, не вважаючи на довгі, ведені з великою настирливістю, заходи Батьківського Кружка, заник двох колись самостійних українських ґімназій (т. зв. паралельки в Стрию і Бережанах), ліквідація двох найстарших кляс одної з провінціональних ґімназій Р. Ш. наслідком виарештування учнів, утрата права прилюдности теж одної провінціональної ґімназії Р. Ш. — ось неповний ще реєстр механічних втрат, які є лише наслідком „діяння" ОУН на терені середньої школи. До цього слід додати ще т. зв. „завішування" у справах учнівських, що наступають кожний раз автоматично після арештів. „Завішування" — це фактично виключування з ґімназій. Кожного арештованого учня, хочби й навіть випущеного другої днини на волю, припинює шк. влада негайно після арештування в його учнівських правах, себто видалює з ґімназії, аж до покінчення слідства, вияснення справи і т. д. Теоретично учень має опісля право старатися повернути до школи, але це вдається у надзвичайних випадках. Нпр. впродовж минулого шк. року було між нашою молоддю таких „завішень" кількадесять (прибл. 60 до 70), а поворотів до школи здається 1—2. У Бережанах минулої осені арештовано 23 учнів. З того 11 перед кількома днями дістало акт обвинувачення, у решти справу умовлено зовсім. Однак вони „завішені" в учнівських правах досі всі. Додаймо до того, що впродовж одного минулого шк. року засуджено кількадесять учнів на дуже високі кари за нелеґальну діяльність (нпр., уч. пятої кл. в Бережанах Зацухного на 9 років!!), а матимемо щойно приблизну картину спустошення серед нашої середньо-шкільної молоді, яке є прямим наслідком поширення серед неї націоналістичної конспіративної діяльности. І врешті додаймо ще, що всі ці „завішені" і покарані — це одиниці звичайно найздібніші і найбільш ідейні!... Тай і на тому не кінець. Тут не можемо зробити навіть і приблизних підсумків ще одного, справді патальоґічного наслідку цього „діяння" нелеґальних орґанізацій: деправаціі молодих душ, якої жахливим символом став Мотика. Адже один з послів подав у соймі, що на терені одної тільки ґімназії списано з пяти учениками протоколи, в яких ці учні подали з усіми подробицями, як поліційні чинники старались позискати їх до конфіденціональної служби. Це в тому випадку тим чинникам не вдалося. Але, чи відомо нашому громадянству у скільки випадках це вдалося? Таж це вже прилюдна тайна, **що в кожній старшій клясі української середньої школи є іноді двох осібняків, з яких користає поліція.** І цього вона, заінтерпельована, навіть не пробує перечити. Вияснює це лише правом боротьби з підземним світом. Холодна льоґіка каже признати рацію... поліції: де є конспірація там є і засоби її розкривання, на які вспіла здобутися кримінальна культура теперішнього людства, отже провокація і конфіденціоналізм...

Ця низка фактів, яку подаємо, нашій читаючій публиці до відома. Все це речі, про які писалося нераз по ріжних часописах. Писали про них і ми. Сьогодні повторяємо з нагоди „нового шкільного року". Для скріплення „ідеольоґічної площини" бортьби з ОУН, для одного безсумнівного наказу: **якщо маємо врятувати останки української школи і рештки нашої молоді, тоді мусимо оберегти її за всяку ціну перед конспірацією.** Мабуть і самим інспіраторам нелеґальної діяльности серед нашої молоді невідомо, до яких жахливих наслідків вона доводить і яким діявольським засобом стає вона для повної ліквідації всього того, що звязане зі словом „школа"...

Кольоніяльна умова у Східній Африці.

„Журналь де Деба“ довідується з Риму, що в італійських політичних колах говорять про можливість італійсько-французько-англійської кольоніяльної умови. Вона торкалась би не тільки поправи південно-західних границь Киренаіки, але обіймала би справу далеко важливішу, яка змінила би політично-кольоніяльну точку тяжкости у східній Африці. Отже Франція й Англія мали би дати Італії повну свободу ділання в Абісинії та краю Сомалів, чим Англія надіється припинити японську еміґрацію до Абісинії, а Франція відвернула би натиск Італії на озеро Чад. Тому, що Абісинія є членом Союзу Народів і могли би вийти дипльоматичні конфлікти, Італія може рахувати тільки на господарську експанзію в тім краю.

У французьких дипльоматичних колах вправді нема ще потвердження цієї вістки, одначе міродатні особи підкреслили, що резиґнація Франції з порту Джібуті у французькій кольонії Сомалі є мало правдоподібна, бо цей порт відграє для Франції ту саму ролю, що порт Аден для Англії, творячи лучбу між французькими кольоніями у східній Азії і на Мадаґаскарі.

Завдання большевицької літератури.

Представник Центр. Комітету Компартії і Ради Нар. Комісарів СССР Жданов викладає завдання пролетарської літератури на московському зїзді письменників.

Від Центрального Комітету Всесоюзної (читати треба: російської) Комуністичної Партії і від Ради Народніх Комісарів Союзу витав зїзд пролетарських письменників у Москві п. Жданов. При нагоді привіту виголосив він ціле „кредо“ партії про завдання большевицького письменства.

Почав він свій реферат, самозрозуміло, оцінкою „буржуазної літератури західньо-европейського капіталізму“.

„Про що — казав він — може писати, про що мріяти, про який патос може думати буржуазний письменник, якщо робітник у капіталістичних країнах не впевнений у завтрішньому дні... Про що писати, про який патос може йти мова для буржуазного письменника, якщо світ не сегодні-завтра буде кинутий знову у вир нової імперіялістичної війни. Сучасний стан буржуазної літератури такий, що вона не може створити великих творів“.

Далі Жданов твердить, що всі буржуазні письменники „запродали перо капіталові“, що вони „злодії, детективи, повії, хуліґани“.

„Не те у нас! — кликав у патосі Жданов. — Наш радянський письменник черпає матеріял для своїх художніх творів, тематику, образи, художнє слово, мову з життя і досвіду людей Дніпробуду, Маґнітобуду“.

Далі цитує він слова Сталіна про те, що радянський письменник має „бути інжиніром людських душ“. Цю фразу Сталіна Жданов розшифровує. І каже, що радлітература мусить бути перш за все тенденційною.

„Я думаю, що кожний з радянських літераторів може сказати першому-ліпшому тупоумному буржуа, першому-ліпшому філістерові, першому-ліпшому буржуазному письменникові, який говоритиме про тенденціозність нашої літератури: **„так, наша радянська література тенденціозна, і ми гордимося її тенденціозністю тому, що наша тенденція полягає в тім, щоб звільнити трудящих — все людство від ярма капіталістичного рабства“.**

„Бути інжиніром людських душ — це значить обома ногами стояти на ґрунті реального життя. А це, в свою чергу, означає розрив з романтизму старого типу, з романтизмом, який змальовував неіснуюче життя й неіснуючих героїв, відводячи читача від суперечностей і гніту життя в світ нездійснимого, у світ утопій. **Для нашої літератури, що обома ногами стоїть на твердій, матеріялістичній основі, не може бути чужа романтика, але романтика нового типу, — романтика революційна.**

„Ми говоримо, що **соціялістичний реалізм є основний метод радянської художньої літератури й літературної критики, а це припускає, що революційний романтизм повинен входити в літературну творчість, я ксkладова частина, бо все життя нашої партії, все життя робітничого класу і його боротьба полягають на сполученні найсуворішої, найтверезішої практичної роботи з величезною героікою і ґраліозними перспективами.** Наша партія завжди була сильна тим, що вона поєднувала і поєднує глибоку діловитість і практичність з широкою перспективою, з постійним прагненням уперед, з боротьбою за побудування комунізму“.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 27. СЕРПНЯ 1934.

В. НЕСТОРОВИЧ.

З ДОЛИНИ ПРУТА в долину Чорного Черемошу.

Туристичний репортаж з домішкою рідної економіки.

V.

БІЛЯ ДЖЕРЕЛА.

„Ось і малий Буркутець — каже гуцулка. — Може напетесь?“

І справді — коли ми викарабкались стежинкою в ліс — тут таки майже з краю, найшли дивне „чуркало“ з заржавілим коритом, дарма, що воно деревляне. Це, як теж смак води, що у жмені легонько кипіла, вказувало на обильний зміст заліза і газу.

„Він слабший від Буркута“ — каже гуцулка і це ми самі стверджуємо незабаром.

Відсвіжені мінеральною водою мандруємо далі. Та веселість наша гасне, бо білі хмаринки, що заєдно сплітались і розплітались, нечайно на очах почорніли і висять уже грізною дощевою тучою над нами. А дорога ще далека, — вертатись чейже треба, — і ліпше булоб її без дощу відбути.

Через пів години чуємо, що ось-ось і джерело буде. На правому березі Черемошу стоїть якась гарна палата. Це „заржонд скарбови“ — каже гуцулка, а друга — ця що її дальше видно — „заржонд камеральний“ (фактично вона переплутала, бо перший не скарбовий, з фондації гр. Скарбка).

В ліво дорога йде в ліс. Швидко виринає посеред зелені деревляний будинок. На ньому кольори знаків усіх туристичних шляхів, що тут сходяться. В будинку можна відпочати і переспатись, а може і зїсти. Не знаю, бо спішимось, аби до вечора вернути в Бендзарівку та й ще дощ накрапає щораз сильніше. Тому не спиняючись ідемо швидкою ходою до джерела, що бє глибоко в лісі, не так як Буркутець із краю.

Ось і деревляна огорожа з дахом, щось мов альтана. В середині лавочка довкола, кілька східців у долину, а там у пів-темряві дзюрчить вода. Якась румунська пара молодят збирається відійти, коли ми підійшли зовсім близько. На запит гуцулки про воду відповідає тільки панночка і то неохоче, ломаною польщиною.

Сідаємо і „видихуємо змучення“, аби не застудитись холодною водою. А потім — пємо і пємо... Знаменита!!

Роскошуючись водою прочитуємо. Кілька прізвищ з багатьох десятків, а може й сотень, що ними вкрита „альтана“. Їх теж чимало на вязаннях даху і ми подивляємо акробатичні здібности прогульковців, що хочуть залишити як найдовший слід своїх відвідин. Не бракує там і ріжних сентенцій „туристичних ґрафоманів“, познанських рецепт на успішну боротьбу з жидами в роді погромницького гасла „бій жидув в морден по познаньску“ тощо.

І знову думками повертаємо до води. В мене в руці друкована карточка, в якій поданий хемічний склад „буркутянки“ згідно з аналізою проф. Сабатовського. Чого тут нема: вугляни ріжних родів і фосфорани, хльорки і сірчани, кремінка та ще чимало дечого, що для мене як для не-хеміка не все зрозуміле.

Наша гуцулка чогось кралькома заглядає в наплечник. У нас крім светерів, флящок і фотографічної камери нічого більш немає. І вона підсміхається таємно... Її цікаво (не втримала і признається), що ми їсти будемо після того, коли вода почне „ділати“. А ділає вона так, що хочеться — мовляв — не їсти, а жерти. А в неї харчів чимало...

І ломить вона щось і подає нам протекційно. „Може мете їсти саракн — це гуцульський книш“ — каже. Беремо не з голоду, бо його ще не відчуваєм, а з цікавости. Це своєрідний пиріг, перекладанець з пшеничної развки, картопель і бриндзі. Здається нам, що найбільший смакун облизував би пальці. Робимо теж саме на вдивовижу гуцулки, яка сумнівалась, чи ця проста їжа буде „панам“ смакувати. Зате дістаємо ще по шматочку „гуцульського торта“ (так у мить охрещуємо книша). А великий цей шматочок як долоня.

Тимчасом дощ ллє уже рікою і нема мені де примістится з моїм „Цайс-ом“. А так хочу увіковічнити для себе це місце та й ще з добрягою-гуцулкою, що такі знамениті книші спекти потрафить. Врешті находжу спосіб: ставляю камеру на поручу проти входу, на зовні біля входу групую нас так, аби світло доходило і дощик не капав (тільки коник мокне безнадійно, хоч зате спекався свого вантажу) і „автокніпс“ тріскає так, як має бути.

„Абесте мені карточку прислали“, — нагадує вдоволена гуцулка. Обіцюємо („слова не звержемось“) і тричі (так вона хоче) повторяємо її прізвище й адресу. Пємо ще раз воду, наповнюємо фляшки і прощаємось з Косійчуковою, як з доброю знайомою, з бесагами, де вкрились рештки коржа, з бербеницями і коником, що обвішений з обох боків знову мусить послушно двигати свій вантаж під гору.

Сходимо в долину.

Та вже дуже швидко приходить перша „катастрофа“. Чую на плечах глухий вистріл, а потім... щось ллється. Експльодувала перша фляшка „буркутянки“.

Я лихий. Допиваємо невеличку решту з фляшки (жіночий приказ: не сміє пропасти ні одна капля!). Контролюю корки у фляшках, що ще залишились повні і хоч сидять добре, бю їх каменем із завзяттям. Витрушую воду з прогулькового мішка й обертаю його фронтом до спини, щоби було сухіше. Бо досі — хоч небо нас мочить — моя туристична пелерина з капішоном сповняла вірно свою службу і берегла мене і наплечник. Проте гавіснa вода таки пролізла, як не з неба, то з фляшки.

Біля схоронища таблиця: за кожну фляшку води заплатити треба 10 сотиків у „заржонді“. Та ніхто нас не спиняє і ми виносимо добичу без оплати.

Проте не так щасливо довелось її донести до хати. Після трьох кільометрів прийшла чергова експльозія і коли я збирався робити в наплечнику порядок — вистрілила ще і третя фляшка. Несли ми їх дальше в руках уже без випадку. Одну донесли повну і дві по половині. Повна поїхала другого дня з нами і з неї дійсно ні одна капля не пропала. Все ми випили по дорозі. А через те, що до останньої каплі кипіла вода своїм ґазом, залюбки я її пив і забув на відомі з приповідки клопоти баба з поросятком, а мої з фляшками.

Шушніґ їздить за позичкою.

„Котідієн" приносить статтю, що австрійський канцлер Шушніґ приїхав до Франції, щоби запевнитися щодо двох справ: фінансової допомоги для Австрії та привернення Габсбурґів. Наперед звернувся до Італії, щоб дістати деякі директиви, опісля виїхав до Франції. Французький часопис пише дальше, що Дольфус одержав у Женеві позичку 300 міліонів шілінґів, з чого на Францію припадає 300 міл. франків. Досі та позичка спирається тільки на устнім, але формальнім приреченні Франції й була признана під умовою ненарушення конституції. Кабінет Дольфуса лявірував зручно між тим приреченням і політикою, диктованою з Риму. Шушніґ приїхав до Франції, щоби ще перед женевською сесією, на якій буде порушена справа нової позички, перевірити настрій французьких капіталістів. З другої сторони Шушніґ є рішучим леґітимістом, як зрештою всі члени того кабінету і працює вигребало над реставрацією Габсбурґів. Очевидно не скаже цього отверто, коли Франція зісолідаризується зі становищем Малої Антанти, але певно не занехає ніякої нагоди, щоби приєднати Францію для Оттона.

Економічний огляд.

Українська хроніка.

ВІДПУСТИ І НАША „ПІДПРИЄМЧИВІСТЬ".

В „Ділі" був поміщений свого часу допис про торговлю девоціоналами і ріжним іншим крамом на наших відпустах. Як торговець приходить туди майже виключно чужинець і цей розпихає поміж зібрані маси побожного селянства всякий хлам, що й до того часто не гармонізує з нашим церковним обрядом.

Перемиський „У. Бескид" приносить в останньому числі фейлетон про цьогорічну прощу на Паплавській Кальварії. І знову та сама історія. Хмари чужого купецтва, чужий здебільша маловартний крам. І автор питає: Чи мало своїх людей, чи не моглиб вони заробити? Чи не подбати би „Доставі", щоби поставила там свій кіоск? Напевно заробилаби більше за один день, ніж у постійній крамниці за цілий місяць.

Польська хроніка.

НОВА ОЦІНКА ВАРТОСТИ ЗОЛОТОГО МЕТАЛЮ.

На днях увійшов у життя розпорядок мін. скарбу, який постановляє, що вартість золота в Польщі вирішувати буде ціна чистого золота на льондонській біржі і пересічний курс виплати на Льондон варшавської біржі. Вартість одного грама чистого золота на слідуючий місяць оголошувати буде „Монітор Польский" з кінцем кожного місяця. — Досі, як відомо, мірodатні були нотування нюйорської біржі, однак господарська політика през. Рузвельта давно зробила їх неактуальними.

ВІДДОВЖЕННЯ ХЛІБОРОБСТВА.

Міністеріяльна комісія фінансово-рільна підготовила дальший плян віддовження сільс.-госп. варстатів. Іде не тільки про те, аби помогти хліборобам, але теж про охорону кредиту. Щодо дрібних с.-г. варстатів, то ця акція має на ціли дати їм спромогу користати з віддовження без тих оплат, які треба би платити при розгляданні задовження урядами і т. зв. розємчими судами.

ОБЕЗПЕЧЕННЯ В ЧУЖІЙ ВАЛЮТІ.

В доповненні до „розпорядку про зобовязання", з 12. червня ц. р., який ми в своїм часі реферували і який зліквідував двовалютовість у Польщі, появився тепер розпорядок мін. скарбу про асекур. умови в чужій валюті. Допустимі вони є:

1. при транспортових обезпеченнях в заграничному товаровому обороті;

2. при обезпеченнях від огню, якщо дотичать обєктів обтяжених гіпотечною позичкою Т-ва Кредитового Земельного у Варшаві, Т-ва кред. польського промислу або Банку Госп. Краєвого. Все те тільки тоді, коли така позичка є звязана з цінними паперами згаданих інституцій, що не підлягають конверсії на основі згаданого розпорядку з 12. червня, а також коли сума обезпечення забезпечує сплату позички;

3. при обезпеченнях у виїмкових випадках за згодою компетентної влади.

Розпорядок важний від 20. ц. м.

НОВІ ПРИПИСИ У ЗВЯЗКУ З НОВОЮ ПОДАТКОВОЮ ОРДИНАЦІЄЮ.

Нова податкова ординація увійде в життя 1. жовтня ц. р. З початком вересня мін. скарбу опублікує нові приписи про взори податкових зізнань, про нову систему виміру податків, про допущення присяги у справах податкових, тощо.

ГОСПОДАРСЬКІ НОВИНИ З ОСТАННІХ ДНІВ.

V. Волинські Торги в Рівному відчинять 9. вересня ц. р. Тим разом головну увагу звернули аранжери на домашній народний промисл і на все звязане з хліборобством. — З нагоди 10-ліття **„Фонду Безробіття"** преса критикує його діяльність. 90 проц. безробітних не дістає ніякого „засілку". Адміністраційні кошти винесли в 1933 р. аж 20 проц. виплачених допомог! — **Реформа соціяльних обезпечень**, яку готовить мін. сусп. опіки, принесе імовірно дуже великі зміни. Платні понад 500 зол. (в іншій версії понад 300 зол.) будуть вільні від примусу обезпечення. Складку будуть платити по половині працівник і працедавець. Також і в обезпеченні від випадків. Право до ренти матимуть 65-літні. — Ми на цьому місці вже давніше подали вістку про **зміну оплат при чековому обороті ПКО**, яка вже тепер стала актуальна. Зовсім нове є те, що надавці грошей (отже на жаль і наші передплатники) мусять тепер платити таксу (до 50 зол. — 10 сот. і т. д.). Піднесена є ставка від касових чеків. Затримуючи безплатність переливів ПКО хоче поширити безготівковий оборот, з якого в Польщі мало користають.

Світова хроніка.

МАНІПУЛЯЦІЯ ВАРТІСТЮ ГРОША. — ІНФЛЯЦІЙНИЙ ДУХ В АМЕРИЦІ. — МІЖ ДЕФЛЯЦІЄЮ І ДЕВАЛЮАЦІЄЮ У ФРАНЦІЇ.

Валютове питання не сходить з порядку дня світових актуалій. Поруч з усе новими потягненнями Рузвельта в ділянці гроша, в державах „золотого бльоку" йде боротьба двох таборів, одного, що хоче рушити вартість гроша з місця, другого, що вважає найбільшою госп. мудрістю цю вартість зберегти в непорочному стані.

В Америці екстремісти не уступають. Їх не вдоволяють далекойдучі валютові реформи президента, його ремонетизація срібла, 25% покриття банкнотів сріблом (а тимсамим розширення емісійної можливости Федер. Банку) і срібний монополь. Екстремісти хочуть повної інфляції, яка ще більше обезцінюючи долар, піднеслаб внутрішні ціни і поліпшилаб експортові інтереси.

У Франції до недавна тільки лівиця була за пляновим обниженням вартости франка. Тепер, після виступу в користь девалюації франка посла з бльоку урядової нац. єдности Павла Рінода, валютова дискусія у Франції стала куди поважніша. Вправді мін. скарбу Жермен Мартен котрийсь уже раз запевняє, що Франція не допустить до фінансових експериментів, то годі не добачувати, що вона дуситься у своїй дефляційній політиці. Редукція буджету, платень і т. і. пішла гладко, зате ніяк не вдається редукція цін. Франція є найдорожчою країною в Европі. **Залишається тільки девалюація — як запевняють її оборонці.**

В Польщі йде теж подібна боротьба і лунають теж аналогічні запевнювання урядових кол. (До речі: про можливість девалюації польс. золотого буде говорити в понеділок 27. ц. м. інж. Ольховий в Укр. Техн. Т-ві).

Для Німеччини (яка не належить до золотого бльоку) характеристична є заява її господарського диктатора д-ра Шахта, яку він зложив редакторові „Ческ-ого Сльов-а" д-рові Гейді. „Марка стоїть міцно — сказав він — і ми її девалюувати не будемо. При сьогоднішньому стані експорту це не має вартости. Засадниче значіння має торговельний біланс, а покриття менше".

ЗА РЕВІЗІЮ ДОГОВОРУ В ОТТАВІ. — ФРАНЦІЯ ХОЧЕ ТІСНІШОЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ СПІВПРАЦІ ЗІ СВОЇМИ КОЛЬОНІЯМИ.

Договір в Оттаві поміж Англією і всіми країнами, які входять у склад велико-британської імперії, безперечно причинився до швидкого поліпшення англійського народнього господарства. Проте домагання його ревізії стає все голосніше. Перед у цьому веде Австралія, яка потребує японського ринку для вивозу своїх сирівців, а якій договір в Оттаві вяже свободу господарських диспозицій.

Рівночасно французькі експерти кінчать підготовку господарської конференції усіх кольоній Франції. Ця конференція повинна дати Франції те, що дала Оттава Англії. Щоправда і без неї господарська співпраця фр. кольоній з метрополією зростає з кожним роком. Тоді коли прим. в р. 1930 виявлялась вона в експорті й імпорті Франції 12.5%, то в 1933 р. уже виказує вона 23.6%. Та Франція цю співпрацю хоче зробити ще тіснішою, реалізуючи в той спосіб актуальну тепер скрізь програму самовистарчальности.

РЕЗУЛЬТАТИ БОЙКОТУ НІМЕЦЬКИХ ТОВАРІВ.

Проголошений жидами бойкот товарів із Німеччини після приходу до влади Гітлера мав у початках мінімальний вплив на розміри німецького експорту. На цьому місці ми самі, розглядаючи цю проблему, вважали можливим заявити навіть про невдачу жидівської акції, бо меншання німецького вивозу більше-менше йшло в парі зі загальною редукцією світових торговельних оборотів. Та рік 1934 змінив дуже сильно вигляд німецького торговельного білянсу, а його пасивність з кожним місяцем глибшає. Розмірно невеликі наслідки бойкотової акції в р. 1933 показались у цьому році дуже поважні. Щоправда не можемо забувати на те, що в бойкоті бере участь не тільки світове жидівство, але теж світове робітництво, вокрема нібито його батьківщина Радянщина, а також частинно католицькі кола англьо-саксонських країв. 22. жовтня ц. р. американські організації, які поборюють імпорт з Німеччини, відчиняють Міжнар. Торговельну Виставу в Ню-Йорку. Також на конґресі жидів з цілого світа, що відбувається у Женеві, рішено всіми засобами скріпити акцію бойкоту Німеччини.

ЕКОНОМІЧНІ АКТУАЛІЯ.

Рузвельт намовляє уряди европейських великодержав до скликання нової **всесвітної господарської конференції.** Вона малаб зліквідувати хаос у міжнар. торг. взаєминах і розвязати валютове питання. — Цей рік дав на 40 відс. менше жита, ячменю, вівса і кукурудзи, ніж пересіч останніх літ. Така є оцінка всесвітнього врожаю, яку переслав Міжнар. Хліб. Інститут в Римі збіжевій конференції в Льондоні. — **Господарська Рада Малої Антанти** збереться 24. вересня в Югославії. Попередні засідання були в Празі і в Букарешті. — Франція зробила перший крок до введення збіжевого монополю. А саме видала **закон про маґазинування збіжжа.** Займатись тим будуть хліборобські кооперативи, які будуть зобовязані замаґазиноване збіжжя не продавати перед 15. січня 1935. — **Льондонська збіжева конференція** не принесла ніяких результатів. Є намір скликати її ще раз ще в цьому році. — Зл. Д. П. Америки потерпіли страшно від **посухи.** Особливо великі є втрати на пасовиськах, через те американські різні масово ріжуть худобу. Більше ніж 800.000 фармерських родин не має з чого жити.

В. Н-вич.

Кілька слів про бензинове мило.

Кілька місяців тому писали ми про суть і прикмети бензинового мила, виробленого з бензинової емульсії фірми „Земні гази" Сп. А. у Львові („Діло" 16. IV. 1933. ст. 10). Бензинове мило це новітній засіб, як прати і чистити затовщені предмети; воно має подвійну силу — мила та бензини, наслідком чого влекшує працю і скорочує час прання, при чому ощаджує білля. Тому, що бензинове мило пере швидко і добре теж на холодно, його можна вживати теж до прання вовняних і шовкових тканин, завісок, тощо. Воно відсвіжує кольорові тканини і задає їм вигляд нових. Крім цього можна ним дома чистити всякі товсті плями, мити товсті руки після праці напр. коли хто є монтером, шофером тощо. Бензинове мило має міць дезинфекційну і можна ним прати білля та постіль недужих. Велика його прикмета в тому, що воно не полишає на виправих предметах слідів бензинового запаху і що воно зовсім безпечне, тому, що бензина дуже міцно злучена з милом. Довідуємось, що бензинове мило завдяки своїм прикметам і не вищій ціні від ціни звичайного мила зєднує собі щораз ширше коло покупців на селі і в місті, між приватними людьми, у ріжних установах, шпиталях, війську і т. п. Широка маса українських консументів може користати з бензинового мила, завдяки нашій кооперативній установі „Центросоюзові", що почав його виробляти у власній фабриці, даючи першорядний товар. Користуючись цим милом, підтримуємо одночасно рідну кооперативу.

Дипльоматичні „блєфи".

Совітсько-японський конфлікт менше грізний, ніж здається.

ПАРИЖ. 25. 8. ПАТ. Париська преса обговорює широко події, що йдуть на Далекому Сході. „Пті Журналь" пише, що Совіти приготовляються вступити до Ліґи Націй, а Японія має поважні клопоти на Пацифіку. Отже не пора до непевної війни. Кореспондент „Пті Парізієн" у Шангаю стверджує, що російсько-японський конфлікт менше небезпечний на місці, ніж баачений з Европи. Токіо і Москва докопують енерґійних дипльоматичних демаршів, які приймають з усмішкою, бо всі знають, що це „блєф" противної сторони. На думку „Журналю" є конфлікт радше між Японією і Зл. Державами. Поправді ми є свідками нового епізоду тої гри на Пацифіку, де ходить про панування над цим океаном. „Ексцельсіор" повідомляє, що в Японії відчувається зденервування. Приймають там аванси Берліна і деякі суґестії Льондону та Парижа.

Німецька позичка в Америці.

ЛЬОНДОН. 25. 8. ПАТ. „Дейлі Експрес" повідомляє з Ню Йорку, що між американськими та анґлійськими банкирами ведуться наради в справі признання Німеччині позички. Американські банкирі, мовляв, готові признати Німеччині нові кредити під умовиною, що 1) Німеччина зложить як забезпечення тих кредитів всі депозити поза границями держави, 2) в заміну за ті кредити Німеччина звільнить із замороження деякі кредити аперед двох років, 3) одержані тепер кредити мають бути вжиті у Зл. Державах на закупно сирівців, яких Німеччина тепер сильно потребує.

—o—

Японська фльота в поготівлі.

Із Шангаю повідомляють, що Японія концентрує свою воєнну фльоту в порті Дайрен. На райді порту находиться 30 японських воєнних кораблів, готових вирушити кожної хвилини. Одночасно японське міністерство військових справ видало розпорядок у справі вислання до Харбіну летунської ескадри, зложеної з 50 бомбових літаків.

НАЙПЕВНІША ЛЬОКАТА ГРОША У ПОЗИЧЦІ РІДНОЇ ШКОЛИ. КОЖНА ПОЗИЧКА 25 ЗОЛ.

З нашких літнищ.

Ямне

його доля і недоля.

Безпросвітність гуцулів і безділля читальні „Просвіти". — Поклик до літників. — Усе в жидівських руках. — Грізна небезпека.

Передусім слід зазначити, що місцевість, про яку мова, зветься **Ямне**, а не як загал українців помилково зве Ямна. Гуцули з верхів, не заражені „панськими манірами", звуть своє село **лише Ямне.**

Про стан освітній і культурний гуцулів український загал хіба добре знає: той стан дуже маленький, чи радше ніякий. Отож тим більше дивуватися треба, що чит. „Просвіти" в Ямному, одинока в селі інституція, що повинна зайнятися орґанізацією гуцульського життя, нічого не робить, просто спить. Вже від трьох літ не було тут Заг. Зборів „Просвіти", хоч їх домагається невеличкий гурток ідейних, молодих гуцулів, які охочо занялись би орґанізацією чи реорґанізацією читальні. Та Виділ не хоче, із не знаних причин, ніяк Зборів скликувати. Читальня тимчасом не уладжує ніяких відчитів, сходин, забав і вистав. Не має домівки. Гроші (щось кільканацять соток зол.) якимсь чудом порозпичував Виділ між людей і тепер ніяк не може (чи не хоче) відібрати. Про будову домівки (театральна саля, місце на склепи, та інші кімнати) балакає Виділ вже щось від чотирьох літ. Те паперове істнування читальні відбивається на кожному кроці. От з цікавости хочби підіть до адміністрацій українських часописів і спитайте, скільки чисел висилає кожна адмістрація до Ямного?! І коли ви довідаєтеся, що ні одного, то чи не страшно стане, коли довідаєтеся, що в Ямному зате йде кілька чисел краківського курієркового „Тайного Детектива"!? Чи веде це до доброго? А читальня „Просвіти" спить тимчасом спокійно, не виконуючи своїх елементарних обовязків. І треба лише дивуватися, як може Гол. Виділ „Просвіти" до такого стану своєї читальні допустити!? Чи зі Львова до Ямного так далеко?

Улекшувати працю Гол. Виділови чи філії та иншим нашим інституціям повинні українські літники. Річ ясна й зрозуміла, що в гори на вакаціях виїзджається на те, щоби відпочати. Та чи великою мукою булоб те, колиб декілька інтеліґентів зладило реферати й щонеділі їх виголошували? Чи не булоб те найбільшою насолодою й внутрішнім задоволенням?

А чи крім рефератів не можнаб уладжувати якихось курсів, от хочби для неграмотних

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 27. СЕРПНЯ 1934.

ПЕТРО МЕЧНИК. 8)

ПСИХОТЕХНІКА

й її роля у професійному порадництві.

§. 6. ФАХОВА ПОРАДА.

Як бачимо, засобів і метод до розсліджения психофізичних здібностей і працездатности людини є багато. Вправне й вміле орудування всіми цими методами є невідкличним постулятом, що його ставлять до кожного практикуючого психотехніка. І щойно тоді, коли психотехнік, користуючися в кожному індивідуальному випадку такими методами, які уважає за найбільше доцільні, перевірить всесторонньо кандидата й після порозуміння з лікарем видасть свою оцінку, — *фаховий дорадник* (може ним бути сам психотехнік), обзнайомлений як слід з пануючими економічними та загально-соціяльними умовинами, з подійсним станом на ринку праці, з тенденціями й виглядами його на найближчу будучність, — на основі цього парере психотехніка й лікаря дає кандидатові відповідні інформації та дає т. зв. *фахової поради*.

Так менш-більше виглядає, або повинна виглядати праця в професійній пораді.

IV. ІНШІ СПРАВИ, ЩО ВЯЖУТЬСЯ З ПСИХОТЕХНІКОЮ Й ПРОФЕСІЙНИМ ПОРАДНИЦТВОМ.

§. 1. ДОСТРОЄННЯ ПРАЦІ ДО ЛЮДИНИ.

Однак цими двома головними завданнями, про які була мова, роля психотехніка ще не вичерпується. Досліджуючи з одного боку працю, а з другого працівника, мусить вона мати на увазі не тільки індивідуальні потреби та загально-економічну чи індустріяльну мету, вона мусить в імя вищих соціяльних завдань і загальнолюдських ідей мати рішаючий вплив на належне достроєння праці до природних можливостей людини. Треба це розуміти так, що психотехніка не може бути байдужа на орґанізацію, хід, умовини, економіку й гиґієну самої праці, — але що саме вона найбільше покликана до відповідного реґулювання всіх тих чинників і які вона реґулювати мусить! І щойно тоді, як психотехніка подбає також про те, щоби праця, що її доводиться людині виконувати ,була так зорґанізована й відбувалася серед таких умовин, які найменше експльоатували би сили й здоровля людини, та при цьому давали їй не тільки необхідний прожиток, але також і вдоволення, життєву радість і насолоду, — щойно тоді, повторюю, психотехніка сповнятиме своє високе суспільне призначення як слід!

§ 2. ШКОЛА Й ФАХОВЕ ПОРАДНИЦТВО.

Не без значіння є також роля, яку школа повинна відіграти в справі фахового порадництва й раціональної підготовки молоді до конкретних професійних занять. Тут можна ствердити факт, що молодь, яка кінчить вселюдну чи середню загально-освітню школу, назагал не доходить до усвідомлення собі свого хисту ні до зацікавлення в якомусь конкретному напрямку своєї майбутньої зарібкової праці. Тому школа повинна інформувати молодь у всіх важніших родах професійних занять, усвідомлювати в цій справі, орієнтувати в кожночасних економічних і суспільних відносинах, побуджувати відповідні зацікавлення та вияснювати непорозуміння.

Без сумніву — може це статися тільки тоді, коли сьогоднішня школа стане менше теоретична, стратить свій відірваний від життя характер і буде творити, — як каже один французький автор — природний перехід від кляси й шкільної таблиці до варштату й кабінету праці".

Як школа з успіхом має вивязатися з цього завдання, — це осібна й доволі складна проблема, якій треба би присвятити окремо більше місця. „Українська Порадня для вибору звання", основана при нашій найвищій шкільній маґістратурі, має м. ін. допомогти в цьому ділі тим школам, що тій маґістратурі безпосередньо підлягають.

§. 3. ПРАКТИЧНА ВАРТІСТЬ ПСИХОТЕХНІКИ.

Є ще багато інших проблем, і то немалої ваги, що тісно вяжуться зі справою психотехніки та професійного, на психотехнічних основах опертого порадництва. Не маючи ні змоги ні потреби торкатися всіх цих проблем, порушу під кінець ще тільки одну з них, і то доволі важну, а саме питання практичної вартости психотехніки, себто питання, чи й наскільки висліди психотехнічних аналіз (іспитів) мають дійсну, обєктивну вартість. Питання це можна потвердити щойно тоді, коли всі теоретичні міркування на користь психотехніки булоб можна перевірити емпірично. На ділі шлях цей можливий і він дає нам назагал 4 критерії*). Ось вони:

а) Порівнання людського матеріялу, що перейшов через психотехнічний іспит у тих промислових заведеннях фабриках і установах, що тепер затруднюють у себе тільки матеріял з психотехнічного добору, — з тим матеріялом, що працював перед тим і не походив з такого добору, потверджує наглядно практичну стійність психотехнічних іспитів.

б) Одиниці, що находяться в якомусь фаху і вже довший час виконували працю злучену з цим фахом, вивязуються з психотехнічного іспиту краще, як цілком свіжі, отже такі, що з тією працею ще не обізнані.

в) У тих, що якийсь час були вже заняті якоюсь професійною працею, осяги при психотехнічному іспиті покриваються назагал з осягами в практичній праці, т. зн. з оцінкою тієї праці їх безпосередніми зверхниками.

г) Порівнання осягів іспиту з осягами тієї пізнішої праці, до якої на основі цього іспиту людей закваліфіковують потверджує теж практичну вартість психотехніки.

---

*) Порівнай: Th. Erismann und M. Moers, Psychologie der Berufsarbeit und der Berufsberatung 1922, II. стр. 103 ін.

По переведенні таких курсів напевно поправилосьби щоденне життя гуцулів. А воно тепер загал нужденне, хоч цьому, на мою думку, можнаб зарадити. Гуцули „за добрих часів“, коли вони при каменеломах чи в лісі заробляли пересічно по 10—20 зол. денно розлінивилися. Їм усе легко приходило, не потребували так тяжко працювати, як напр. селянин „з долів“, гуцул не вмів шацувати гроша й не навчився працювати. І коли ті „добрі часи“ забулися, минулися, — гуцул став безрадний. Треба гуцула навчити працювати, треба йому подати вказівки, як використати ті ділянки, з яких нині користає хтось інший.

А ділянок таких богато. От напр. в Ямному побіч одинокого українського споживчого склепу (філія кооп. „Сила“ з Делятина) живе якось поверх 10 більших і менших склепів жидівських. До Ямного зїзджають на заробітки (і то незлі) шевці „з міста“. Роботи столярські, кулярські, шклярські чи які інші виконують теж не-гуцули. А чомуж того всього не можуть виконувати гуцули? І заробіток ішов би до їхньої кишені. Треба гуцулів того всього навчити. І от тому чи не булоб добре, колиб наші ремісники та купці по містах принимали до себе на науку молодих гуцулів, щоби в той спосіб виховати своїх рідних гуцульських ремісників та купців. Можнаб тут ще завести управу ярини, овочів і т. д. Або може напр. кількох гуцулів зібратись, завязати спілку й спроваджувати ярину, овочі чи що там з міста, як тепер робить те хтось інший. Але гуцулам треба про те все розказати на відчитах у читальні, треба їх до того заохотити. Бо треба собі отверто сказати й про те слід знати, що коли ми гуцулів не зорґанізуемо, коли ми їх не візьмемо під свою контролю, то швидко може нас випередити хто інший...

Богдан Ліськевич.

—о—

НОВИНКИ

— **Вписи до Муз. Інституту в Золочеві** в днях 1. і 2. вересня. — **Дирекція.** 220 1-2

— **Порадня матерей** при вул. Ходоровського ч. 15 подає до відома, що д-р Туна-Надраґа ординує щоденно від год. 10—11. рано. — Дентистична Амбуляторія отвирається дня 1. вересня ц. р. Ординуватиме, як давніше, лікар-дентист Ірина Антонович щоденно від год. 3—6 попол. 221 1-2

— **Хочете мати добре футро,** ідіть до відомої фірми Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, тел. 54—46, яка поручить добрий товар совісно, виконає солідно, легко і точно. 187

— **Важлива резолюція Міжнародного Молочарського Конґресу.** Цьогорічний Міжнародній Молочарський Конгрес, який відбувся в Римі, приняв між іншим таку резолюцію: „Пастеризація є охороною проти небезпеки, яка може повстати внаслідок споживання звичайного молока. Примусове заведення пастеризації і продаж молока в фляшках дає, згідно з нинішними дослідами науки, найбільше можливу запоруку для здоровля“. Ця резолюція, як вислів однозгідної думки представників молочарських кол майже всіх країв світа — повинна бути й для нашого громадянства доказом, що пропаґоване Маслосоюзом споживання тільки пастеризованого молока — має на меті в першу чергу піднести здоровля нашого громадянства. Одночасно цей вислів думки найбільш компетентного збору фахівців повинен переконати також тих, які ще досі недоцінюють, або байдуже відносяться до споживання пастеризованого молока, яке є дуже цінне для нашого здоровля і нашого населення. 191

— **Жіноча Промислова Кооператива „Труд“** у Львові, Ринок ч. 39 уладжує **двомісячні курси:** 1. **Крою і шиття суконь** від 1. X., учить п. Еля Олесницька. 2. **Крою і шиття білля** від 1. X., учить п. Ольга Возняк. 3. **Модниярства** від 1. X., учить п. Міка Дрогомирецька. 4. **Ручного триkотарства** від 1. X., учить п. Клявдя Кордуба. 5. **Куховарства і домашнього господарства** від 15. IX., учить п. Ольга Пеленська-Ліщинська. Зголошення особисті і письменні приймає управа „Труду“, Львів, Ринок ч. 39. І. п. 223 1-1

— **Нові шкільні розпорядки.** У звязку з уневажненням розпорядку міністерства освіти в справі нормалізації шкільних зшитків одержали Кураторії поручення допустити до вжитку по школах зшитки всіляких типів. Одночасно вислано нові програми навчання. М-ство встановило теж нові такси оплат для фахових шкіл. В технічних школах обовязує такса 170 зол. річно, на будівельних виділах 130 зол., так само в ліцеях і торговельних школах.

— **Знахор дурисвіт.** В селах станиславівського повіту вештається від довшого часу якийсь чоловік, родом росіянин, що подає себе за лікаря, лічить „зілям з Тибету“ і натягає селян на гроші. Виступає під ріжними прізвищами: Семіон Ґолевський, Дмитро Сміхов і Атаназ Клеменов. Служив при російському війську як фельдшер і звідси дрібка його лікувальної практики. В кількох випадках йому вдалася штука. При допомозі суґестії він оздоровив одну жінку і це придбало йому славу „чудотворця“. Селяни почали зголошуватися масами до нього, платячи грубі гроші. Аж трапилося кілька смертних випадків підчас його лікування і селяни збойкотували його. Всеж таки не хотять зрадити місця його побуту, боячись пімсти. Покищо глядає за ним поліція.

— **Загадочний напад.** Як повідомляє „Хвиля“, на посерора дібр Цукерберґа у Лютинці пов. Жидачів напали в ночі якісь люди, озброєні в палки, повибивали всі шиби у вікнах і забрали з фільварку 5 копиць сіна, які вкинули опісля в воду.

— **Плямистий тиф** шириться в селі Яжові Новім пов. Яворів. Занедужало на цю хорбоу 8 осіб, з яких одна вмерла. Також в Прилбичах умерла одна особа на плямистий тиф. Санітарна влада видала відповідні розпорядки, щоби пошесть зліквідувати.

— **Виноград за безцін.** Цьогорічний збір винограду в Румунії такий великий, що продуценти калькулюють ціни по 2 леви (7—8 сот.) за 1 кґ. в місці висилки. В продажі вроздріб ціна добірного винограду 6 левів (коло 22 сот.). А у нас виноград все ще люксусовий овоч, за який платиться горендально високі ціни.

— **Львівська хроніка.** При Ґазовій вулиці затроївся на смерть газом 50-літній робітник Михайло Корс, занятий при направі пивниці. — До бюра „общества ім. Качковського“ при вул. Валовій вломилися в ночі злодії і вкрали з розбитої огнетревалої каси 90 зол. — У львівському шпиталі померла вчителька Пепі Марґуліес, яка, ограблена ошуканцями з готівки 2.000 зол., кинулася перед кількома днями з третього пов.

— **Краева хроніка.** В Станиславові й околиці появилися в останньому часі фальшиві 20-золотові банкноти, які пізнати по тім, що не мають водного знаку і мають червонявий відтинок. — Біля Золочева розбився військовий літак, причому два летуни врятувалися, вискочивши на легкопадах. — В селах під Станиславовом шириться червінка.

— **Ріжні вісти.** В Альжирі біля Ст. Еґен упав до моря автобус з пасажирами, з яких 9 утонуло, а інші тяжко потовклися. — Біля Нолендорфу в Надренії товаровий потяг наїхав на прогульковий автобус наслідком чого кільканацять осіб потовклося. — Підчас маневрів у Франції військовий літак, ударившись з бальоном, згорів, причому згинув пільот. — В цілій південній Німеччині лютилася страшна громовиця, при чому згинуло багато людей. В часі залізничої катастрофи під Іміянпо в Манджурії згинуло 21 осіб, а 53 особи тяжко потовклися.

— **Бій між бузьками і орлами.** Як повідомляють турецькі часописи, недалеко міста Бруси в Малій Азії прийшло до завзятого бою між бузьками і орлами. Великий орел напав на бузяче гніздо, вбив ударом дзюба старого бузька і забрав у кігтях молоді. Незабаром зібралося коло 300 бузьків і пустилися в погоню за орлом. Цьому знову поспішило з допомогою ціле стадо орлів. Прийшло до крівавого бою, в якому з обох сторін падали вбиті і ранені. Врешті бузьки, яких було значно більше, перемогли і з орлів тільки деякі лишилися в живих.

— **Кинув любовницю в море.** Польська поліція одержала повідомлення від поліції румунської, що до Польщі приїхав з жінкою студент Малінов, який допустився душогубства в купілевій місцевості Констанці над Чорним Морем. Він удержував зносини з жінкою одного землевласника. Щоби її позбутися, він кинув її в море, а сам утік.

— **Вкрали 50.000 долярів.** В Бетлер у стейті Пенсильванії трьох озброєних бандитів задержало почтовий самохід і зрабували 50.000 долярів.

— **Несправне електричне крісло.** Підчас екзекуції одного мурина на електричному кріслі в Ню Йорку зіпсувався апарат і треба було пустити струм удруге. Одначе показалося що засудженець живе. Аж направили апарат і пустили струм утрете, смерть наступила негайно. Все те припізнило екзекуцію другого засудженця на годину.

— **Москва-Ню Йорк.** Совітський комісаріят шляхів позволив американському летунові Гечінсонові влаштувати летунську комунікацію на лінії Москва-Ню Йорк. Комунікація має розпочатися у вересні, як тільки Гечінсон скінчить проби з новим апаратом.

— **Горять ліси.** У районі Бриніоль недалеко Тульону горять ліси. Згоріла 75-літня жінка Фабр, яка збирала в лісі гриби. Ліси горять на просторі 7-ох громад. До Бриніоль приїхало військо, щоби недопустити до дальшого поширення пожежі.

По широкому світі.

— Бельґійський король запросив усі держави до участи в міжнародній конференції задля управильнення способів ведення війни. Конференція відбудеться в 1935 р. в Брюселі.

— Французький уряд рішив перебудувати порт Шербурґ як базу для воєнної фльоти, що забезпечувалаб канал Ляманш і Північне Море.

—о—

Дописи.

СТАРОСАМБІРЩИНА.

Гостина Владики Йосафата. В дні 19-го серпня ц. р. гостили в себе села Бусовисько і Лужок Горішний Преосвященного Владику Йосафата. На цей день припадає в Бусовиську празник (Спаса) і в цьому році удостоїлися бусівчане, що Службу Божу відправив сам Владика в асисті передових священиків Підкарпаття. Ця Служба Божа відбулася під вільним небом і її вислухала крім бусівчан кількатисячна маса вірних із богатьох доокол...чних сіл (Лужок Горішний, Тершів Туре, Стрілки, Попільники, Спас, Сушиця і т. д.). Підчас Служби Божої гарно співав мішаний хор з Лужка Горішного. Після Служби Божої виголосив Владика дуже гарну проповідь, яка сильно зміцнила релігійного і громадянського духа вірних. Цього духового скріплення вірні згаданих околиць Підкарпаття, які із причини страшної матеріяльної нужди важче переживають наше лихоліття, дуже потребували. — Пополудні Владика відвідав церкву в Лужку Горішнім де відправив молебень і теж виголосив прегарну проповідь. Дуже мальовничо виглядала картина, коли по виході із Лужецької церкви, вже на дорозі біля авта обляглa Владику місцева дітвора; а Він обдаровував кожну дитину особисто — святими образками. Треба підкреслити що ця справді подиву гідна невсипучість нашого перемиського Владики у відвідуванні навіть найдальших парохій дієцезії незвичайно сильно причиняється до консолідації релігійного життя перемиської дієцезії. С.

ТУРКА н/С.

Карне донесення на „русского“ адвоката. З Самбора повідомляють, що до прокуратури окружного суду вплинуло карне донесення селян Кльобів зі села Вульки Содковської, на „выдающогося галицко русскаго патріота и предсѣдателя мѣстной читальни им. М. Качковского“ д-ра М. Сохацького, адвоката в Турці н/Стр. — Пошкодовані селяне родом з Яблінки Вижньої обвинувачують адв. М. Сохацького, свого давнішого повновласника за те, що невиплатив їм решти спадщини по їх братові А. Кльобі з Америки та домагаються звороту заплаченої такси від спадку. Адв. М. Сохацький зголосився виєднати спадщину. Пошкодовані пишуть у карнім донесенні, що адв. М. Сохацькому приобіцяли від того спадку, який виносив 15.474 амер. дол., по 15·5%, а один з них 20% винагороди. Зате зобовязався адв. М. Сохацький заплатити всі видатки з виєднанням спадщини з Америки і заплатити таксу від спадку. Далі пошкодовані пишуть, що адв. М. Сохацький одержав весь спадок, але не виплатив поодиноким спадкоємцям належних їм квот та ще приказав заплатити пошкодованим спадкову таксу. На доручення прокуратури городський суд у Турці н/Стр. переслухав уже під присягою пошкодованих. Претенсія пошкодованих доходить до 800 дол.

—о—

СПОРТ.

ПРОГРАМА КРАЄВИХ ЛЕГКОАТЛЕТИЧНИХ ЗМАГАНЬ В ДНЯХ 1. І 2. ВЕРЕСНЯ Ц. Р. НА ПЛОЩІ СОКОЛА-БАТЬКА.

I. Субота год. 3. до год. 4. — передбіги 100 м. мужчин, 60 м. жінок і 400 м. мужчин.

Год. 4. — врочисте отворення з піднесенням прапорів.

Год. 4.30 починаються конкуренції в такім порядку: куля мужчин, вдаль з місця жінок, півфінал 100 м. мужчин, півфінал 60 м. жінок, куля жінок, 1500 м., передбіг 100 м. жінок, скок вгору мужчин, 10.000 м., передбіг 4 × 100 мужчин, фінал 400 м., 4 × 100 жінок.

Неділя рано в год. 9: передбіг 200 м. мужчин, передбіг 200 м. жінок, диск мужчин, фінал 100 м. мужчин, диск жінок, скок вдаль мужчин, півфінал 100 м. жінок,

фінал 400 м. мужчин. Змагання у відбиванці Львів — Перемишль. Скок вгору жінок, півфінал 200 м. жінок, передбіг 4 × 400 мужчин.

Неділя год. 4: півфінал 200 м. мужчин, **фінал 60 м. жінок**, жердка, ратище жінок, **фінал 4 × 100 мужчин, фінал 100 м. жінок**, ратище мужчин, 800 м. мужчин, скок вдаль жінок, **фінал 200 м. мужчин, фінал 200 м. жінок**, трискок, 800 м. жінок, 5000 м., **фінал 4 × 200 жінок, фінал 4 × 400 мужчин.**

В дружиновій оцінці точкується три перші місця по 3, 2 і 1 точок, гінців по 6, 4 і 2 точки.

Побідна мужеська дружина здобуде переходну нагороду Української Кооперативної Організації.

Збірка змагунів в суботу в год. 2., в неділю пів години перед змаганнями.

Пригадується ще раз, що всі змагуни мусять мати карти чи посвідки лікарських оглядин, котрі зложать провідники дружин на руки судд. комісії годину перед змаганнями.

Додаткові лікарські оглядини відбуваються в пятницю (31. ц. м.) в дом УСС — Домініканська 11/І. в год. 17-ій.

Кожний змагун має мати при собі змагову виказку. Провідники дружин зголосяться в дом. УСС в пятницю до відбору вільних карт вступу для змагунів, замісцеві в суботу рано.

Клюби, що беруть участь у змаганнях, пришлють на пятницю (31. ц. м.) прапори у клюбових красках вміру 4 × 1.50 м. Прапори будуть висіти цілий час змагань на площі С.-Б. Не сміє забракнути ні одного прапору учасного клюбу.

II. Пригадується ще раз Проводам: **сс. Сокола Батька, Сокола IV і Стріли** зголосити по пять впорядчиків до упорядкування площі. Впорядчики обовязані зголоситися щодня на площі С.-Б. в год. 6-ій у тов. Сліпка.

Взивається додатково Проводи клюбів: УРСК Тризуб і Чорноморці зголосити по пять впорядчиків в понеділок в дом. УСС.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Великий Міський Театр.

Неділя, 26. VIII. год. 8·30 Велика ревія Каташка і Керасінського. Останній виступ.

Театр Ріжнородностей.

Неділя, 26. VIII. год. 7·30 веч. „Той, який змінив прізвище“.

Цирк Станевських (вул. Пелчинська, біля тенісового корту) щодня вистава в год 8·15. В неділю дві вистави: в 4 год. попол. і 8·15 веч.

Кіна.

АПОЛЬО: „Олівер Твіст“.
АТЛЯНТИК: „Утікачі“.
ВАНДА: „Погоня за чорною маскою“ і „Міліон“.
КАСІНО: „Симфонія серць“.
КОЛІСЕЙ: Нечинне.
КОПЕРНИК: „Чібі“ (віденська комедія), „Баль білих діжечок“ (із Містенґет), Барту в Польщі.
МАРУСЕНЬКА: „Джені Ґергардт“ ревія.
МІРАЖ: „Свято резервістів“.
МУЗА: „Тайна жінки“.
ПАН: „Парада гумору“ Льорель і Гарді та Бастер Кітон.
ПАЛЯС: „Цілуй ще раз“.
ПАСАЖ: „Бастер наварив пива“ і ревія.
РАЙ: „Життя є гарне“.
СВІТ: „Цілунок перед зеркалом“ і „Чотирьох утікачів“.
СОНЦЕ: „Сутінки вулиці“ і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Шість годин життя“ / оперетка: „Найдорожча жінка нагаради“.
ХИМЕРА: „Шікаго“.
УТІХА: „Чоловік, який вернувся“ і ревія.

Закордонне радіо.

Неділя, 26 серпня 1934.

Відень (506,8) 11·20 Симфонічний концерт, **Прага** (470,2) 7·00 Концерт, 11·00 Концерт радіоорхестри, 16·00 Концерт військової орхестри. **Копенгаген** (255,1) 16·00 Концерт, **Лягті** (1807) 11·00 Скрипці, **Париж** (1649) 21·00 Опера „Тоска“, **Штрасбург** (349,2) 18·30 Популярна музика, **Гільверзум** (1875) 14·55, 15·25, 16·10 Легка музика, **Рига** (514,6) 16·00 Популярні латвійські пісні, 20·26 Твори Моцарта і Шуберта, **Берлін** (356,7) 14·00, 16·00, 17·00 Концерт, **Кельн** (455,9) 16·00 Концерт, **Ляйпціґ** (382,2) 13·00 Концерт, **Мінхен** (405,4) 12·00 Військова музика, 13·00 Концерт симфонічної орхестри, **Букарешт** (365) 11·00, 13·40 Легка музика, 18·05 Популярна музика, **Стокгольм** (426,1) 21·00 Радіоконцерт, 22·00 Популярний концерт, **Будапешт** (549,5) 17·00 Концерт, **Міляно** (368,6) 20·45 Оперетка, **Рим** (420,8) 11·00 Богослуження з катедри у Фльоренції, 13·30 Солісти, 17·00 Концерт.

Понеділок, 27. серпня 1934.

Відень (506,8) 16·40 Солісти, 21·10 Симфонічний концерт, **Прага** (470,2) 12·30 Сальонова орхестра, **Копенгаген** (255,1) 15·30 Радіорхестра, **Штрасбург** (349,2) 20·45 Фестіваль Ваґнера, **Берлін** (356,7) 20·00 Весела радіостанція, **Гамбург** (331,9) 19·00 Літна вечірна музика, **Кельн** (455,9) 16·00 Концерт, **Ляйпціґ** (382,2) 16·00 Концерт симфонічної орхестри, **Букарешт** (365) 18·05 Концерт радіоорхестри, **Будапешт** (549,5) 21·10 Концерт, **Рим** (420,8) 17·00 Концерт.

Львівське радіо.

Неділя, 26. серпня 1934.

8·30 Ранішня авдиція, 10·00 Богослуження, 11·57 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольогічні вістки, 12·10 Музичний поранок, 13·00 „2 тисячі років музики“, 13·10 Легка музика, 13·45 Відчит, 14·00 Концерт, 15·00 Фейлетон, 15·15 Плити, 15·25 Хліборобські ринки збуту, 15·35 Листи і програми 16·00 Концерт, 17·00 Жіночі часописи, 17·10 Оперові арії, 17·50 Трансмісія з Варшави, 18·45 Спогади з перших днів війни, 19·00 Всячина, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Фортепіян, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Актуальний фейлетон, 20·15 Популярний концерт, 20·50 Вечірний денник, 21·02 Весела львівська хвиля, 22·00 Поштова скринка, 22·15 Спортові вісти, 22·30 Симфонічна музика, 23·05 Танкова музика.

Понеділок, 27. серпня 1934.

6·30—7·25 Ранішня авдиція, 11·56 Сиґн. часу, 12·03 Метеорольогічні вісти, 12·05 Огляд преси, 12·10 Легка музика, 13·00 Полудневий денник, 13·05 Популярна музика, 14·05 Збіжева біржа, 16·00 Концерт, 16·30 Танкова музика, 17·00 Слуховище для дітей, 17·15 Концерт солістів, 18·00 Професійна праця жінок і хатні обовязки, 18·15 Плити, 18·45 Гутірка, 19·05 Всячина, 19·10 Програма на черговий день, 19·15 Мандрівка мікрофону по цілій Польщі, 19·40 Пісні хору Дана, 19·50 Спортові вісти, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Фейлетон, 20·12 Легка музика, 20·50 Вечірний денник, 21·02 Летунські новини, 21·12 Популярний концерт, 21·40 Фортепіян, 22·10 Фейлетон, 22·25 Спів Д. Габля, 23·00 Комунікати.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·18—5.19 зол.

Німецькі марки 197·00—202·00, фр. франки 34·80—35·00, шв. франки 172·30—172·80, фунти стерлінги 26·45—26·55, австр. шилінги 98·00—1·00, чеські корони 21·75—22·00, рум. леви 39·00—41·00.

Золото: Доляри 8·92—8·95, Франки фр. 34·60—34·08 Дукати 82·30—82·70, Корони 36·30—36·80, Рублі 45·00—46·00.

Срібло: Корони 0·28, Фльорени 0·70, Рублі 1·20, Ліри італ 45·50—46·50.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів

	від до	від до
Ячмінь двір.	15·00—15·25	
Ячмінь на зливо	14·25—14·50	15·50—15·7..

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 25. серпня ц. р. з приводу слабої тенденції твердих цін на масло не ставить, а кооперативам платив за:

	льоко Львів	
1 л. молока	0·13	зол.
1 л. сметани	0·55	„
1 к. яєць	2·60—2·65	„

Пастеризоване молоко з доставою до дому 1 літра 22 сот.

Тенденція на масло, молоко і сметану слаба, на яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 27. серпня ц. р. платить своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята	пріма	за 1 кг.	0·95	зол.
Кури	I кляса	„	0·85	„
„	II „	„	0·65	„
Пантарки	пріма	„	0·95	„
Качки	I кляса	„	0·75	„
„	II „	„	0·60	„

Тенденція сильніша.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

„РАЙ ДИТИНИ“, Львів, Рутовського 1., поручає дитячі убрання, плащики і приписові шкільні мундурки. Ціни кризові. Замовлення виконується в 24 год. 193 2—3

ПОДРУГИ ЖИТТЯ непересічного інтелекту, пристійної, доброго серця шукає самітний, пристійний, середнього віку кавалер на становищі. Писати: Адміністрація „Діла“ під „Солідно“. 178 2—?

ВИНАЙМУ ПОКІЙ для одної евент. двох осіб з удержанням. Відомість в Адміністуації „Діла“. 217

КЛІМАТИЧНОГО оздоровища на осінь і зиму нема над **Дору**, — а солідніщого, стараннішого, дешевшого пансіону ніж **„Малява“**. 222 1—5

ЛЕКЦІЇ ФРАНЦУСЬКОЇ, АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ групи для молоді, дорослих, почииаю 1. вересня. Зголошення Д-р М. Рудницька, Коперника 3/IV п. 1—3

ТРЬОХМІСЯЧНИЙ КУРС КРОЮ та шиття розпочинає 1-го вересня Стефанія Моншбович, Львів, Хмільовського 15. 133 3—3

ШКОЛЯРКИ — ШКОЛЯРІ. Ніхто не вшиє Вам так гарно і дешево однострою, як українська швальня спортових, шкільних і охоронних одягів при кооперативі „Пласт“, Львів, вул. Городецька 95, тел. 26. 120 16—?

ПАННА молода, інтелігентна, семинар. матура, пошукує відповідної праці. Ворохта, під „Матірю Божою“ для „Пошукуючої“. 211 2—3

ВПИСИ на курси крою, шиття і моделювання приймає Школа Жіночого Кравецтва, М. Козловська, Львів, Академічна 22, тел. 35-43. 166 3—4

ШКІЛЬНІ ЩИГИКИ найсолідніше фірма И. Козловська, Академічна 22, Заведення Гафтів. Понад 100 штук великий опуст. 166 а 4—4

ОГОЛОШЕННЯ

РЕНТҐЕНОЛЬОҐ
Д-р Людвика ЛЯНДЕС-ЛЯЙНЕРОВА
Львів, вул. Лозінського 9. Тел. 65-50
ВЕРНУЛАСЯ.

ОБУВ всілякого роду, готову і на міри поручає і направляє **„АР-КА“** Львів, Зіморовича 17. 148 4-15

10.000 золотих варта радикальне винищення блощиць, молів і т. п. разом із зародками — відомою **Свічкою С—Ґаз**, за вислід гарантує **САНОС, ЛЬВІВ** Кл. Танської ч. 3. Домагатись в дроґеріях, — складах фарб. Проспекти і вияснення висилаємо безплатно. 78 7—10

Мухолапки кооперативи „ПЛАСТ“ нищать безпощадно усі мухи. Жадайте їх усюди. Замовлення полагоджуємо відворотною почтою. **„ПЛАСТ“**, Львів, Городецька 95. Тел. 26. 1632 5—? Тел. 26

Добра шкільна обува
по рекордово низьких цінах
купується тільки у
Спеціяльному Маґазині Обуви для Дітей і Молоді
АЛЬ-СА-ДО
ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 19.
219 1—4

МИХАЙЛО РУДНИЦЬКИЙ
МІЖ ІДЕЄЮ І ФОРМОЮ
Ціна 3 зол. з почт. пересилкою 3.50 зол.

МИХАЙЛО ВОЗНЯК
Шевченко й Княжна Рєпніна
Ціна 1.50 зол., з почт. пересилкою 1.65 зол.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО“

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0·35
„ одношпальтовий в тексті і новинках	„ 0·60
„ „ на першій сторінці	„ 0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0·15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
шукаючі праці	„ 0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка	1/1	зол. 450·—
„ „	1/2	„ 250·—
„ „	1/4	„ 130·—
„ „	1/8	„ 70·—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10